

Onderzoek 'De toekomst van de bibliotheek'

Rapportage

Het 3e onderzoek in 2013 heeft plaatsgevonden van 19 september t/m 9 oktober 2013. Dit onderzoek ging over de toekomst van de bibliotheek met als onderwerpen

- Bestaansrecht van de bibliotheek
- Toekomstbeeld voor bibliotheken
- Samenwerkingspartners van bibliotheken
- VakantieBieb app
- Lokaal initiatief: voor Bibliotheek aan den IJssel de Doe-het-zelf-Bibliotheek.

Doelstelling

Het onderzoek geeft inzicht in de ideeën en wensen die klanten hebben met betrekking tot de toekomst van de bibliotheek.

Uitsplitsing leeftijdsgroepen

Enkele vragen zijn voor het totale BiebPanel uitgesplitst naar de leeftijdsgroepen

- 16 - 35 jaar
- 36 - 55 jaar
- 56 jaar en ouder.

Response en steekproefopbouw

Response

- De response van de deelnemers aan het BiebPanel van Bibliotheek aan den IJssel was 58% (Response totale BiebPanel: 59%).
- De response was beduidend hoger dan de response op het vorige onderzoek (37%).

Een mogelijke verklaring van die hogere respons is de update van het hele BiebPanel die tussen het vorige en het huidige onderzoek heeft plaatsgevonden. Daarbij zijn de inactieve panelleden verwijderd. Daarnaast spreekt het onderwerp van dit onderzoek (de toekomst) de panelleden aan.

De panelleden bezoeken voornamelijk de vestigingen Capelle Centrum (50%) en Krimpen aan den IJssel (33%).

De gemiddelde respondent in Bibliotheek aan den IJssel is een vrouw van 56 jaar.

De deelnemers in Bibliotheek aan den IJssel zijn gemiddeld twee jaar ouder dan de deelnemers van het totale Panel (54 jaar) en aanmerkelijk vaker een vrouw.

Vestiging	Aantal	Percentage
Capelle Centrum	84	50%
Krimpen aan den IJssel	55	33%
Capelle Schollevaar	17	10%
Capelle s-Gravenland	12	7%
Totaal	168	100%

	Aan den IJssel n=168	BiebPanel n=10625
Leeftijd		
16-25 jaar	4%	3%
26-30 jaar	1%	3%
31-35 jaar	3%	4%
36-40 jaar	3%	7%
41-45 jaar	11%	11%
46-50 jaar	8%	13%
51-55 jaar	12%	14%
56-60 jaar	19%	13%
61-65 jaar	15%	14%
66 jaar en ouder	24%	20%
Onbekend	0%	0%
Gemiddelde leeftijd	56,2	53,5
Geslacht		
Man	17%	24%
Vrouw	83%	76%

De resultaten

Bestaansrecht van de bibliotheek

U gelooft niet dat de bibliotheek over een aantal jaren niet meer bestaat.

- 75% van u denkt dat de openbare bibliotheek er in 2023 nog is, net als in het totale Panel.
- Bijna vier op de vijf (19%) weet het niet en
- 7% verwacht dat de bibliotheek dan niet meer bestaat.

Wat moeten de bibliotheken in Nederland doen om te kunnen voortbestaan?

78% van de panelleden heeft een suggestie gegeven. Wat zegt u zoal:

- **het uitlenen van boeken en leesbevordering**
Veel panelleden benadrukken dat dit voor hen de kerntaken van de bibliotheek zijn en dat de bibliotheek daarop moet blijven focussen.
- **Met de tijd meegaan en op nieuwe ontwikkelingen inspelen**
Dit vindt u ook van belang en u noemt met name
  - inzet van digitalisering en nieuwe media in het algemeen,
  - en een aanbod van eBooks in het bijzonder.
- **Het profileren van de bibliotheek als verblijfplaats, om te werken, te studeren of elkaar te ontmoeten**
Dit komt ook vaker naar voren.

Enkele uitspraken die u deed

Wat verwacht u dat voor u over 10 jaar de belangrijkste reden is om nog lid te zijn van de bibliotheek?

- 81% van u zegt het (goedkoop) lenen van papieren materialen. (Net als nu).
- Circa zes op de tien panelleden verwachten dat ook
  - rondsnuffelen / inspiratie opdoen en
  - het steunen van de bibliotheek ("Omdat het belangrijk is dat de bibliotheek blijft bestaan") belangrijke redenen zullen zijn.
- Het (goedkoop) kunnen lenen van overige materialen (cd's, dvd's, luisterboeken, games, tijdschriften) en van eBooks worden door ongeveer de helft genoemd als lidmaatschapsredenen over 10 jaar.)
- In vergelijking met het totale Panel, denkt u over 10 jaar minder vaak lid te zijn van de bibliotheek om
  - tijdschriften en kranten te lezen in de bibliotheek,
  - om materialen voor studie en opleiding te kunnen lenen en
  - om te studeren en te lezen in de bibliotheek.
- U gaat er nog niet vanuit dat over 10 jaar het lenen van eBooks belangrijker zal zijn dan het lenen van papieren boeken. Dit geldt voor alle leeftijdsgroepen.
- Daarnaast zien we dat *jongste* leeftijdsgroep (16-25 jaar) *vaker* dan de oudere leeftijdsgroepen verwacht over 10 jaar lid te zijn van de bibliotheek om
  - materialen voor studie of opleiding te lenen, en
  - om te kunnen rondsnuffelen / inspiratie op te doen.
- Van de redenen die te maken hebben met de verblijfs- en ontmoetingsfunctie zijn
  - rondsnuffelen / inspiratie opdoen en
  - tijdschriften en kranten lezen de belangrijkste.Dit sluit aan bij wat er in het BiebPanelonderzoek 2011 - 1 Ontmoetings- en verblijfsfunctie naar voren kwam. Ook in BiebPanel onderzoek 2012 - 4 Collectie Fictie bleek de bibliotheek zelf een belangrijke rol te spelen bij het opdoen van inspiratie voor te lenen titels.

Functies en focus bibliotheek

U kreeg 4 scenario's voorgelegd waarop de bibliotheek zich kan richten. Dit zijn de scenario's in de volgorde van uw voorkeur

1. leren en educatie en

2. informatie en kennis

ongeveer twee derde van u vindt het wenselijk dat de bibliotheek zich richt op deze klassieke functies

3. verblijf en comfort - vindt ongeveer de helft van u wenselijk

4. ontmoeting en samenwerking – een derde van u vindt dat dit een goede focus zou zijn.

Deze volgorde geldt voor *alle* drie de leeftijdsgroepen. De jongeren uit het totale BiebPanel zijn over het algemeen het meest enthousiast over de vier genoemde bibliotheekfuncties.

Plaats en samenwerkingspartners

Welke vorm hoopt u dat bibliotheken in de toekomst hebben

- Ruim een derde hoopt dat er niet veel zal veranderen,
- een derde is hierover neutraal en
- circa drie op de tien panelleden hopen juist dat er wel zaken zullen zijn veranderd over 10 jaar.

Wat hoopt u dan

- De meeste panelleden (64%) hopen dat de bibliotheek
  - intensieve samenwerkingen aangaat en
  - het pand zal delen met andere organisaties.

Over de andere ideeën bent u minder enthousiast.

- Slechts een enkeling hoopt dat er alleen nog bibliotheken in scholen zijn
- of dat er alleen nog een digitale bibliotheek is.
- Het concept van een bibliotheek zonder kasten en boeken, maar met beeldschermen en eReaders vindt maar 5% van u wenselijk.

In Bibliotheek aan den IJssel is hetzelfde beeld te zien als in het totale Panel.

Opvallend is dat de jongere groep iets vaker dan de oudere groepen hoopt dat er weinig zal veranderen. Bij de andere mogelijke ontwikkelingen zijn er geen verschillen tussen de drie leeftijdsgroepen.

Bibliotheekconcepten

Van welke alternatieven voor een reguliere bibliotheekvestiging zou u het liefste gebruik maken?

Er zijn u verschillende oude en nieuwe concepten voorgelegd. U gaf de voorkeur aan

- bemande servicepunten met een kleine collectie en beperkte openingstijden,
- afhaalpunten, waar je van tevoren gereserveerde boeken kunt afhalen,
- onbemane servicepunten met een kleine collectie en ruime openingstijden.

Hoe zou u daar gebruik van gaan maken

- Circa 50% van u zou zeker of waarschijnlijk gebruik willen maken van bemande servicepunten of afhaalpunten.
- Ruim vier op de tien van u zou gebruik willen maken van
  - onbemane servicepunten en
  - een bibliobus.
- Voor de overige voorgelegde concepten zijn er meer panelleden die hier géén gebruik van zouden willen maken dan panelleden die dat wel willen.
  - Een bibliotheek op een basisschool met een jeugdcollectie en een kleine afdeling voor volwassenen
  - of een boekenautomaat met een beperkt aantal (populaire) boeken die bibliotheekleden op elk gewenst moment kunnen "trekken" (voor 25% van u een alternatief waar u gebruik van zou maken).
  - een bibliotheek op een station is voor 16% van u een alternatief dat u zou gebruiken.

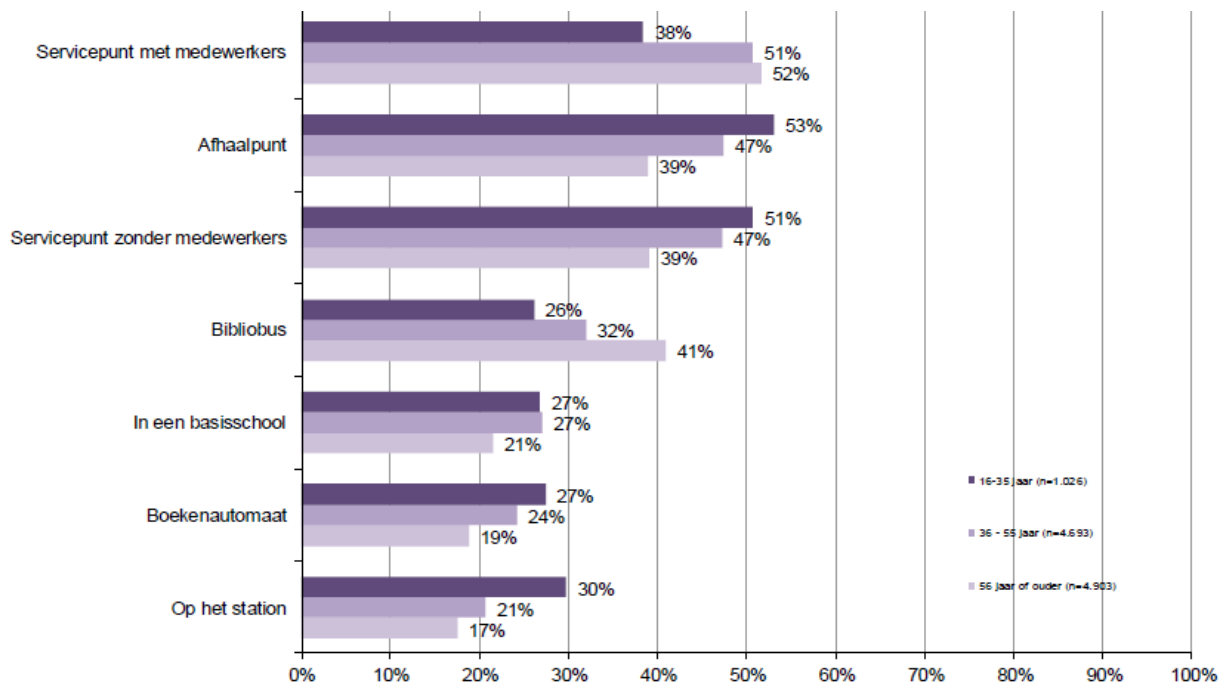
Vergelijking met het totale BiebPanel

- BiebPanelleden van Bibliotheek Aan den IJssel zijn wat *minder* enthousiast voor
  - bemane en onbemane servicepunten,
  - bibliobussen en
  - bibliotheken in basisscholen.
- De mate van enthousiasme van de panelleden voor de verschillende bibliotheekconcepten komt overeen met wat we zien in het totale Panel.

Verschillen tussen de leeftijdsgroepen in het totale Panel

Ouderen meer belang aan de aanwezigheid van medewerkers dan jongeren.

- Onder panelleden van 55+ zien we een duidelijke voorkeur voor
  - een bemand servicepunt met een kleine collectie en beperkte openingstijden
  - en op een gedeelde tweede plaats een afhaalpunt en een onbemand servicepunt.
- Voor jongeren (16-35 jaar) staan juist op de eerste en tweede plaats
- Een afhaalpunt en
- een onbemand servicepunt met een kleine collectie en ruime openingstijden.
- Een bibliotheek op een station kan onder jongeren op veel meer animo rekenen dan onder de andere leeftijdsgroepen.

Grafiek. Hoe denken de verschillende leeftijdsgroepen over de concepten
 Donkerpaars: 16-35 jaar: paars: 36 tot 55 jaar en lichtpaars: 56 jaar of ouder.

Samenwerkingspartners

Welke samenwerkingspartners vindt u het beste passen bij uw bibliotheek?

Uw top 5 van kansen voor samenwerking is

- Kunstuitleen
- Buurthuis / wijkcentrum
- Kunst- en cultuurcentrum
- Boekwinkel
- School

In vergelijking met het totale Panel, vindt u

- een buurthuis / wijkcentrum,
  - de gemeente en
  - de ouderenbond
- vaker bij de bibliotheek passen.

U kiest juist *minder* vaak voor samenwerking met

- een regionaal archief of
- een volksuniversiteit.

VakantieBieb app

Bibliotheek.nl heeft een app ontwikkeld, die deze zomer via de Nederlandse bibliotheken is gelanceerd: VakantieBieb.

Via die app kan iedereen tijdens de periodes rond de zomervakantie, herfstvakantie en kerstvakantie gratis een aantal (populaire) eBooks downloaden.

Hoe bekend is deze app en wat vindt u ervan?

- Bijna de helft van u (46%) heeft van de VakantieBieb app gehoord;
- 20% heeft de app daadwerkelijk gedownload.

Deze percentages liggen beduidend hoger dan in het totale Panel.

- Na het lezen van wat de app inhoudt en het zien van de afbeelding, vindt
  - 40% van u de app aansprekend, net als in het totale Panel.
  - Veel panelleden oordelen neutraal.

Kadootje van de Bibliotheek aan haar leden:
Een selectie van mooie e-books voor op vakantie

Scan om naar de store te gaan

de Bibliotheek

Zo te downloaden op je tablet of smartphone via www.vakantiebieb.nl

Wat vindt u van de Doe-het-zelf-Bibliotheek

In de vestiging zijn een aantal uren per week geen medewerkers aanwezig: de Doe-het-zelf-Bibliotheek. In deze uren kunt u zelf materialen inleveren, lenen en reserveren, reserveringen afhalen en lenen, kranten en tijdschriften lezen, betalen via de betaalautomaat en internetten. Buiten de doe-het-zelf uren kunt u natuurlijk gewoon bij de medewerkers terecht.

- 54% van u vindt dit een aantrekkelijk idee.

Waarom vindt u het positief of aantrekkelijk

- U bent dit vooral omdat u aangeeft vaak toch geen assistentie nodig te hebben.
- U koppelt het vaak aan ruimere openingstijden.

Waarom vindt u het niet positief of minder / niet aantrekkelijk

- U vindt het prettig om altijd de mogelijkheid te hebben om een medewerker te spreken
- of u zegt huiverig te zijn voor een gebrek aan toezicht tijdens de onbemande uren.

Wij danken u hartelijk voor uw deelname aan het onderzoek.